

Podręcznik dla grantobiorców

w programie grantowym

FUNDUSZ NATURALNEJ ENERGII

XVI edycja

Organizator programu

Partner społeczny

WSTĘP

Drodzy Grantobiorcy!

Gratulujemy otrzymania grantu w XVI edycji Funduszu Naturalnej Energii!

Przed Wami czas realizacji działań, które realnie wpływają na lokalne środowisko, edukację i zaangażowanie społeczne. Ten podręcznik powstał po to, aby pomóc Wam przejść przez cały proces sprawnie, spokojnie i bez stresu związanego z formalnościami.

Znajdziecie tutaj najważniejsze informacje dotyczące:

- realizacji projektu zgodnie z umową,
- prowadzenia dokumentacji i rozliczenia grantu,
- przygotowania sprawozdania,
- dokumentacji fotograficznej,
- promocji projektu,
- dobrych praktyk i przydatnych wskazówek.

Na końcu podręcznika przygotowaliśmy checklisty, które pomogą Wam uporządkować działania i niczego nie przeoczyć przy realizacji i rozliczeniu grantu.

Pamiętajcie, nie jesteście z tym sami. W razie pytań lub wątpliwości kontaktujcie się z nami, chętnie pomożemy!

 Masz pytania?

Napisz do nas: fne@gaz-system.pl

lub zadzwoń do koordynatorek programu w GAZ-SYSTEM:

Wioletta Sadowska

609 021 726

Iwona Kaszuba-Zajac

665 990 123

 Strona programu: <https://www.gaz-system.pl/pl/esg/fundusz-naturalnej-energii.html>

Organizator programu: Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Partner społeczny: Fundacja „Za górami za lasami”

XVI edycja, 2026 r.

ROZDZIAŁ 1 - NAJWAŻNIEJSZE DOKUMENTY I ZASADY REALIZACJI PROJEKTU

Realizacja projektu opiera się na trzech podstawowych dokumentach, które warto mieć zawsze pod ręką, najlepiej zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej:

- formularz wniosku o dofinansowanie,
- umowa o przyznanie grantu,
- formularz sprawozdania.

Dobra praktyka - o czym warto pamiętać?

1. Ważne terminy w umowie - wpisz je do kalendarza.

W umowie grantowej znajdziecie kluczowe daty dotyczące:

- ✓ realizacji działań/projektu,
- ✓ wydatkowania środków,
- ✓ złożenia sprawozdania.

To bardzo ważne, ponieważ wszystkie wydatki finansowane z grantu muszą zostać poniesione w okresie realizacji projektu wskazanym w umowie grantowej.

Pamiętajcie

Jeśli termin zakończenia projektu przypada np. 30 listopada:

- ✓ zakupy nie mogą być wykonane po tej dacie,
- ✓ faktury i rachunki muszą mieć właściwą datę,
- ✓ płatności również muszą zostać zrealizowane do tego dnia.

Wskazówka

Ustawcie w kalendarzu dwa przypomnienia:

- tydzień przed zakończeniem projektu,
- tydzień przed terminem złożenia sprawozdania.

2. Zmiany w harmonogramie projektu - konsultujcie je na bieżąco.

Drobne zmiany, na przykład:

- ✓ przesunięcie terminu warsztatów,
- ✓ zmiana godziny wydarzenia,
- ✓ niewielkie korekty harmonogramu.

Praktyczne rozwiązanie:

- poinformujcie koordynatorkę mailowo lub skonsultujcie zmianę telefonicznie,
- krótko opiszcie przyczynę zmiany,
- wskaźcie nowy termin lub sposób realizacji działania.

Większe zmiany w projekcie: :

Skontaktujcie się z koordynatorką przed podjęciem decyzji, jeśli zmiana dotyczy:

- ✓ zakresu działań,
- ✓ istotnych dla projektu zmian harmonogramu,
- ✓ zmian/przesunięć w budżecie,
- ✓ sposobu realizacji projektu,
- ✓ sytuacji, która wpłynie na osiągnięcie zaplanowanych rezultatów.

3. Zmiany w gatunkach roślin do nasadzeń

Czasami może się okazać, że zaplanowane rośliny są niedostępne albo warunki w terenie wymagają zmiany koncepcji nasadzeń. To możliwe, ważne jednak, aby każdą zmianę wcześniej skonsultować z koordynatorką.

Przy wyborze nowych gatunków

- ✓ wybierajcie rośliny rodzime,
- ✓ dopasowane do lokalnych warunków glebowych i klimatycznych,
- ✓ unikajcie gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych.

Jak zgłosić zmianę?

Wyślijcie krótką wiadomość mailową, w której podacie:

- listę gatunków roślin zaplanowanych pierwotnie,
- proponowaną zamianę,
- uzasadnienie zmiany (np. brak dostępności w szkółce, warunki terenowe, zmiana koncepcji projektu).

4. Budżet projektu - jak dobrze nim zarządzać?

 Wydatki realizowane w projekcie muszą być zgodne z przedstawionym budżetem. Dobra organizacja finansów ułatwi Wam późniejsze rozliczenie projektu i pozwoli na bieżąco kontrolować wykorzystanie środków.

Wskazówka

W trakcie realizacji projektu warto:

- prowadzić prostą tabelę wydatków,
- regularnie sprawdzać, ile środków zostało już wykorzystanych,
- opisywać dokumenty księgowe od razu po zakupie lub płatności.

Zmiany i przesunięcia w budżecie

W projekcie mogą pojawić się oszczędności lub potrzeba zwiększenia niektórych wydatków. Na przykład gdy:

- ✓ uda się kupić materiały taniej,
- ✓ zmienią się ceny usług,
- ✓ pojawi się potrzeba dodatkowych działań.

W takiej sytuacji skontaktujcie się z koordynatorką przed wydaniem środków na nowy cel lub przesunięciem kwot między pozycjami budżetu.

Pamiętajcie

Cała kwota grantu powinna zostać wydatkowana przed zakończeniem realizacji projektu, zgodnie z terminem wskazanym w umowie.

5. Oznakowanie materiałów promocyjnych

 Każdy projekt realizowany w ramach Funduszu Naturalnej Energii powinien zawierać informację o dofinansowaniu. W umowie (par. 3, pkt. 12 i 13) znajdziecie zapis o obowiązku oznakowania materiałów powstających w projekcie logotypem i informacją o Organizatorze Programu. **Projekty materiałów, na których jest logotyp GAZ-SYSTEM, wymagają akceptacji koordynaterek programu (mailowo).** Poniżej przedstawiamy najważniejsze elementy tej części umowy:

Co należy oznaczać?

- ✓ wyposażenie zakupione w projekcie, np. skrzynie z materiałami dydaktycznymi, czy sprzęt komputerowy,
- ✓ elementy małej infrastruktury, np. ławki, tablice informacyjne i edukacyjne,
- ✓ materiały drukowane, np. plakaty, broszury, książki,
- ✓ materiały elektroniczne i cyfrowe, np. prezentacje, ebooki, posty w mediach społecznościowych czy materiały prasowe.

Jak oznaczać materiały?

Na materiałach należy umieścić tekst o dofinansowaniu:

„Projekt realizowany jest dzięki dofinansowaniu z Funduszu Naturalnej Energii, którego organizatorem jest Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ- SYSTEM S.A.”

oraz:

- **logotyp GAZ-SYSTEM.**

Gdzie umieszczamy tekst i logotyp, np.:

- ✓ na tablicy informacyjnej,
- ✓ na pasku na dole tablicy informacyjnej lub plakatu,
- ✓ w grafice do posta w mediach społecznościowych.

Wskazówka

Nie rekomendujemy stosowania naklejek na zewnątrz, są mało trwałe i szybko ulegają zniszczeniu pod wpływem warunków atmosferycznych.

Zasady stosowania logotypu Organizatora Programu

- ✓ Korzystaj wyłącznie z logotypu pobranego z oficjalnej strony Organizatora Programu spółki GAZ-SYSTEM <https://www.gaz-system.pl/pl/dla-mediow/materialy-do-pobrania/logotypy.html>,

- ✓ Nie zmieniaj proporcji, kolorów ani układu logotypu,
- ✓ Nie rozciągaj logotypu (tylko ciągnij go za „rogi”), skaluj go proporcjonalnie,
- ✓ Nie dodawaj efektów graficznych, takich jak cienie czy obrysy,
- ✓ Zachowuj wolną przestrzeń wokół znaku (tzw. pole ochronne),
- ✓ Nie umieszczajcie logotypu na niedozwolonym tle.
- ✓ Jeśli używasz kilku logotypów jednocześnie, zadbaj o:
  - podobną wysokość znaków,
  - czytelny układ,
  - estetyczne rozmieszczenie.

Dobrym rozwiązaniem może być zastosowanie białego paska (apli) pod logotypami, dzięki temu całość będzie wyglądała spójnie i profesjonalnie.

Konsultacja materiałów z użyciem logotypu i tekstu Organizatora Programu

Przed wydrukowaniem materiałów, publikacją: grafik i postów, materiałów promocyjnych i informacyjnych, montażem tablic - **prześlijcie projekt koniecznie do akceptacji koordynatorek programu**. Dzięki temu:

- ✓ unikniecie błędów i konieczności wprowadzania poprawek po publikacji,
- ✓ otrzymacie wskazówki dotyczące oznakowania i układu materiałów,
- ✓ będziecie mieć pewność, że materiały są zgodne z zasadami programu i zapisami umowy grantowej.

ROZDZIAŁ 2 - DOKUMENTACJA KSIĘGOWA I SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Dobra organizacja dokumentów od początku projektu bardzo ułatwia późniejsze rozliczenie.

Dobra praktyka – o czym warto pamiętać?

Krok 1. Utwórz folder projektu

Najlepiej przygotuj:

- folder elektroniczny,
- teczkę papierową.

Przykładowe podfoldery:

- umowy,
- faktury,
- zdjęcia,
- zamówienia,
- promocja.

Krok 2. Zbieraj poprawne dokumenty księgowo

Podczas zakupów:

- proście o faktury lub rachunki wystawione na podmiot wskazany w umowie grantowej,
- sprawdzajcie poprawność danych jeszcze przed opuszczeniem sklepu lub zatwierdzeniem zamówienia online.

Pamiętajcie

- Paragon z NIP można rozliczyć wyłącznie do kwoty 450 zł.
- Faktura pro forma nie jest dokumentem księgowym.

Krok 3. Opis dokumentów księgowych

Na odwrocie dokumentu powinny się znaleźć następujące elementy:

- informacja o **przeznaczeniu** zakupów, np. materiały plastyczne wykorzystano podczas warsztatów o roli drzew w mieście,
- informacja o **finansowaniu** o treści:

Sfinansowano ze środków „Funduszu Naturalnej Energii” na podstawie umowy nr SEU ..... (tu wpisujemy numer umowy) z dnia ..... w kwocie ..... zł (poz. .... z budżetu.

Porada: w nawiasie należy wpisać pozycję z budżetu, której dotyczy zakup.

- Jeśli zakup **pokryto z różnych pozycji budżetu**, należy wymienić te pozycje i napisać, jaka kwota pochodzi z której pozycji. Kwoty te łącznie muszą sumować się do pełnej kwoty z faktury - warto to zawsze sprawdzić.
- Jeśli zakup **sfinansowano częściowo ze środków własnych**, należy umieścić tę informację na dokumencie, np. kwota 140 zł - środki własne.
- **Podpis** osoby zatwierdzającej/upoważnionej (wymienionej w umowie grantowej) i pieczęć.
- **Dekretacja faktur**, czyli sprawdzenie i zakwalifikowanie dokumentu księgowego wraz z niezbędnymi podpisami.

Krok 4. Umowy cywilnoprawne

Realizacja projektu może wiązać się z zawieraniem umów cywilnoprawnych, np.:

- umów zlecenia,
- umów o dzieło.

W przypadku takich wydatków kluczowym dokumentem do rozliczenia jest **rachunek wystawiony do umowy**.

Co należy dołączyć do rozliczenia?

- Jeśli rachunek zawiera:

- opis wykonanej pracy,
  - zakres działań,
  - informację, czego dotyczyła usługa,
- nie ma potrzeby dołączania samej umowy.
- Jeśli jednak rachunek zawiera wyłącznie informacje formalne, np.:
- dane podatkowe,
  - składki,
  - rozliczenia ubezpieczeniowe,
- wówczas do dokumentacji należy dołączyć również podpisaną umowę.

Krok 5. Przygotowanie tabeli wydatków i uporządkowanie dokumentów

Elementem rozliczenia grantu jest zestawienie wydatków, w którym należy ująć wszystkie koszty poniesione w ramach projektu.

W tabeli należy uzupełnić następujące informacje:

- pozycje z budżetu projektu,
- numer dokumentu księgowego,
- nazwę firmy lub dostawcy,
- krótki opis wydatku,
- kwotę faktury lub rachunku,
- wysokość wkładu własnego,
- kwotę sfinansowaną z dofinansowania Funduszu Naturalnej Energii.

Krok 6. Skanowanie i przygotowanie dokumentów

Zeskanujcie wszystkie dokumenty księgowe związane z realizacją projektu.

O czym warto pamiętać?

- Jeśli opis dokumentu znajduje się na odwrocie - wykonajcie skan dwustronny.
- Zadbajcie o dobrą jakość skanów - dokumenty powinny być wyraźne i czytelne.
- Sprawdźcie, czy pliki są zapisane we właściwej orientacji (nie „do góry nogami”) i zapisujcie każdy dokument jako oddzielny plik PDF.
- Uporządkujcie dokumenty zgodnie z pozycjami budżetu projektu i zapisujcie pliki według kolejności pozycji w budżecie, np.:
  - „1_sadzonki”,
  - „2_warsztaty”,
  - „3_materialy_promocyjne”.

Krok 7. Prześlij dokumenty do weryfikacji

Prześlijcie mailowo do koordynatorek dokumenty do sprawdzenia:

- zestawienie wydatków,
- skany dokumentów księgowych,
- pozostałe wymagane załączniki.

Ważne

Na tym etapie:

- nie drukujcie dokumentów,
- nie podpisujcie jeszcze sprawozdania, ani tabeli wydatków.

Po sprawdzeniu dokumentacji koordynatorka programu z GAZ-SYSTEM może:

- zaakceptować rozliczenie,
lub
- przekazać wskazówki dotyczące poprawek.

Dokumenty podpisujcie dopiero po uzyskaniu akceptacji, o czym na bieżąco będzie informowała koordynatorka programu.

Pamiętajcie

- ✓ Paragon z NIP można rozliczyć wyłącznie do kwoty 450 zł.
  - ✓ Faktura pro forma nie jest dokumentem księgowym.
  - ✓ Nie ma konieczności dołączania potwierdzeń przelewów za faktury i umowy.
  - ✓ Zawsze sprawdzajcie poprawność danych na fakturach, rachunkach i umowach.
  - ✓ Nie trzeba załączać skanów dokumentów potwierdzających wydatkowanie wkładu własnego.
-

ROZDZIAŁ 3 – DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA PROJEKTU

Podczas realizacji projektu pamiętajcie o robieniu zdjęć aparatem lub smartfonem. Fotografie pomogą Wam pokazać efekty działań, zaangażowanie uczestników i zmiany, które udało się wspólnie stworzyć.

Zdjęcia są również obowiązkowym elementem sprawozdania końcowego.

Warto dokumentować projekt na bieżąco, dzięki temu łatwiej będzie później przygotować podsumowanie działań i wrócić do ważnych momentów projektu.

Pamiętajcie szczególnie o:

- ✓ uzyskaniu zgód na publikację wizerunku uczestników,
  - ✓ dobrej jakości i czytelności zdjęć,
  - ✓ dokumentowaniu różnych etapów projektu,
  - ✓ widocznym oznakowaniu projektu na zdjęciach – logotypie GAZ-SYSTEM.
-

Co warto fotografować?

Zdjęcia „przed”, „w trakcie” i „po”

Starajcie się pokazywać zmianę, jaka zachodzi dzięki realizacji projektu. Tego typu zdjęcia najlepiej pokazują skalę działań i osiągnięte efekty.

1. Warto dokumentować:

- teren przed rozpoczęciem działań,
- kolejne etapy prac,

- efekt końcowy po zakończeniu projektu.

2. Przykłady:

- miejsce przed i po nasadzeniach,
- przestrzeń przed utworzeniem ogrodu lub ścieżki edukacyjnej,
- przebieg prac terenowych i montażowych.

Wskazówka

Umieszczajcie w kadrach uczestników projektu, dzięki temu łatwiej pokazać skalę nasadzeń, wielkość przestrzeni, czy zaangażowanie społeczności.

Ludzie i działania

Dokumentujcie nie tylko efekt końcowy, ale również sam proces realizacji projektu. Zdjęcia pokazujące współpracę i aktywność uczestników dobrze oddają charakter projektu i jego społeczne znaczenie.

Warto fotografować:

- wspólną pracę uczestników,
- warsztaty i zajęcia edukacyjne,
- sadzenie roślin,
- budowę lub montaż elementów infrastruktury,
- spotkania, wydarzenia i prezentacje,
- momenty otwarcia lub podsumowania projektu.

Zgody na publikację wizerunku

Jeśli na zdjęciach widoczne są osoby, pamiętajcie o uzyskaniu zgody na publikację wizerunku od:

- uczestników pełnoletnich,
- opiekunów prawnych osób niepełnoletnich.

Warto przygotować wzory zgód wcześniej i mieć je dostępne podczas wydarzeń oraz działań terenowych.

Efekty i trwałość projektu

Fotografujcie również, np.:

- pielęgnację roślin i zieleni,
- podlewanie,
- korzystanie z powstałej przestrzeni,
- działania związane z opieką nad projektem po zakończeniu głównych prac.

Oznakowanie projektu

Dbajcie o to, by podczas wykonywania zdjęć, widoczne były logotypy m.in. GAZ-SYSTEM, np. na tablicy informacyjnej.

Zadbajcie o estetykę zdjęć

Przed wykonaniem zdjęcia zwróćcie uwagę na tło i otoczenie. Jeśli w kadrze znajdują się:

- śmieci,
- worki po ziemi lub materiałach,
- przypadkowe samochody,
- niepotrzebne elementy techniczne,

spróbujcie zmienić ustawienie osób lub kadr zdjęcia. Nawet niewielka zmiana może znacząco poprawić estetykę fotografii.

Aspekty techniczne - jak zrobić dobre zdjęcia?

Nie trzeba mieć profesjonalnego sprzętu. Większość zdjęć można wykonać smartfonem, jeśli zadbacie o kilka podstawowych zasad:

Światło

Najlepsze zdjęcia powstają w dobrze oświetlonych miejscach. Starajcie się:

- fotografować w naturalnym świetle,
- unikać bardzo ciemnych miejsc,
- nie robić zdjęć pod światło.

Jeśli wydarzenie odbywa się późnym popołudniem lub wewnątrz budynku:

- zadbajcie o dodatkowe oświetlenie,
- sprawdźcie, czy twarze uczestników są dobrze widoczne.

Stabilizacja

Aby zdjęcia były wyraźne:

- trzymajcie telefon lub aparat oburącz,
- oprzyjcie łokcie o ciało,
- w razie potrzeby oprzyjcie telefon o stabilny element, np. ławkę, mur lub parapet.

Nie trzeba używać profesjonalnego statywu - liczy się stabilność ujęcia.

Kadrowanie

Wykonujcie zdjęcia zarówno w pionie, jak i w poziomie. Różne formaty przydadzą się później:

- do strony internetowej,
- mediów społecznościowych,
- prezentacji,
- materiałów promocyjnych i sprawozdania.

Jakość i format plików

Sprawdźcie ustawienia telefonu lub aparatu przed rozpoczęciem działań. Zdjęcia powinny być wyraźne, odpowiednio duże, zapisane w dobrej rozdzielczości. Najlepiej korzystać z formatów: JPG, JPEG, PNG.

✦ Filtry i obróbka

Starajcie się nie używać filtrów, mocnych efektów, ani automatycznych „upiększeń”. Naturalne zdjęcia najlepiej pokazują rzeczywisty przebieg projektu i jego efekty. Dopuszczalna jest jedynie podstawowa korekta techniczna (np. kadrowanie, prostowanie, poprawa jasności).

💡 Wskazówka

Nie modyfikujcie zdjęć za pomocą narzędzi AI, ani innych programów w sposób zmieniający ich treść, wygląd osób, obiektów, miejsca lub rezultatów projektu. **Zdjęcia mają odzwierciedlać rzeczywistość.**

📁 Archiwizacja zdjęć

Po każdym działaniu warto:

- zgrać zdjęcia na komputer,
- uporządkować je w folderach,
- opisać folder nazwą działania i datą.

Polecamy również:

- tworzenie kopii zapasowych,
- zapisanie informacji o autorach zdjęć,
- przechowywanie najważniejszych fotografii w osobnym folderze.

Warto również wywołać kilka zdjęć i stworzyć:

- kronikę projektu,
- album,
- tablicę pamiątkową.

Choć większość materiałów przechowujemy dziś cyfrowo, papierowe fotografie często stają się wyjątkową pamiątką wspólnych działań.

ROZDZIAŁ 4 – SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

Już od początku realizacji projektu warto pamiętać, że po zakończeniu działań będziecie przygotowywać sprawozdanie podsumowujące projekt. Dlatego dobrze jest na bieżąco zbierać informacje o działaniach, zdjęcia, materiały promocyjne, dane dotyczące uczestników i rezultatów, a także dokumenty i linki do publikacji. Sprawozdanie to nie tylko obowiązek formalny, ale również okazja, aby pokazać efekty projektu, zaangażowanie uczestników, osiągnięte rezultaty oraz zmiany, które udało się wspólnie wypracować.

Jak przygotować sprawozdanie?

Krok 1. Pobierz formularz sprawozdania

Aktualny formularz sprawozdania znajdziecie na stronie programu [Fundusz Naturalnej Energii](#) w sekcji „Dokumenty do pobrania”. Przed rozpoczęciem wypełniania dokładnie przeczytajcie cały formularz. Jeśli pojawią się pytania lub wątpliwości, zapraszamy do kontaktu z koordynatorkami programu w GAZ-SYSTEM.

Krok 2. Wypełnij sprawozdanie

W formularzu znajdziecie podpowiedzi i wskazówki dotyczące poszczególnych części sprawozdania. Warto czytać je uważnie, pomogą poprawnie przygotować dokument. Podczas wypełniania sprawozdania miejcie pod ręką: wniosek, harmonogram, budżet, materiały z realizacji projektu. Informacje zawarte we wniosku będą pomocne przy opisie działań, rezultatów i osiągniętych efektów projektu.

Krok 3. Opisz rezultaty i wskaźniki

Opisując efekty projektu, podawajcie konkretne informacje i liczby. Warto wskazać m.in.:

- liczbę uczestników,
- liczbę warsztatów,
- liczbę posadzonych roślin,
- liczbę przygotowanych materiałów,
- szacunkowy zasięg działań promocyjnych.

Unikajcie bardzo ogólnych sformułowań. Zamiast pisać: „wzrosła świadomość ekologiczna” lepiej opisać:

- po czym to zauważyliście,
- jakie działania lub reakcje uczestników to potwierdzają,
- jakie efekty udało się osiągnąć.

W miarę możliwości odwołujcie się do:

- zdjęć,
- list obecności,
- ankiet,
- publikacji,
- doświadczeń z realizacji projektu.

Krok 4. Wyślij materiały do sprawdzenia

Przed wydrukowaniem i podpisaniem dokumentów:

- prześlijcie mailowo elektroniczną wersję sprawozdania do koordynatorek programu w GAZ-SYSTEM,
- dołączcie wszystkie wymagane załączniki,

- upewnijcie się, że wszystkie pliki zostały poprawnie wysłane.

Jeśli materiały są duże, możecie wysłać je w kilku wiadomościach. Warto je ponumerować, aby łatwiej było sprawdzić komplet dokumentów.

Wskazówka

Sprawozdanie drukujcie i podpisujcie dopiero po uzyskaniu akceptacji koordynatorki. Dokumenty powinny zostać podpisane przez osoby upoważnione do reprezentowania organizacji, zgodnie z zapisami KRS lub pełnomocnictwami, osoby podpisujące umowę o przyznanie grantu.

Załączniki do sprawozdania - lista kontrolna

Przed wysłaniem sprawozdania sprawdźcie, czy przygotowaliście wszystkie wymagane załączniki:

- ✓ Sprawozdanie merytoryczne (DOC lub PDF).
- ✓ Zestawienie wydatków w tabeli excel.
- ✓ Skan faktur, rachunków i umów - opisanych oraz zadekretowanych (PDF lub JPEG).
- ✓ Minimum 5 i maksymalnie 10 wyraźnych i w dobrej rozdzielczości zdjęć dokumentujących projekt.
- ✓ Skany, zrzuty ekranu lub pliki zawierające materiały edukacyjne, informacyjne i promocyjne powstałe w ramach projektu oraz zatwierdzone wcześniej projekty graficzne plakatów, tablic itp.
- ✓ Skany, zrzuty ekranu, linki do materiałów prasowych i innych (np. link do podcastu, audycji, wywiadu).
- ✓ Inne załączniki związane z realizacją projektu - jeśli dotyczy.

ROZDZIAŁ 5 – DOBRE PRAKTYKI I PORADY

Zebraliśmy kilka porad, które mogą pomóc Wam zachować porządek w projekcie:

1. **Założcie jeden folder lub teczkę dla projektu** i przechowujcie tam wszystkie ważne dokumenty: budżet, umowy, zakupy, harmonogram, materiały promocyjne, zdjęcia itp.
2. **Nazewnictwo plików** – dbajcie o czytelne nazywanie plików, wówczas nie trzeba będzie szukać i sprawdzać, jaka jest zawartość dokumentu.
3. **Krótki „dziennik projektu”** – zapisujcie 5–10 zdań po każdym działaniu, na bieżąco łatwiej uchwycić kluczowe kwestie.
4. **Zgody RODO** – zadbajcie o wzór zgody i jej wypełnienie.

5. **Dostępność** – przygotujcie proste teksty, kontrastowe grafiki, napisy do filmów, by skorzystać z nich mogły również osoby o słabszym wzroku.
6. **Bezpieczeństwo** – przy pracach terenowych zawsze zapewniajcie: rękawice, apteczkę, instruktaż BHP, nadzór dorosłych i specjalistów.
7. **Zieleń** – zadbajcie nie tylko o nasadzenia, ale o zebranie dobrych porad pielęgnacyjnych, by łatwiej dbać o zieloną przestrzeń.
8. **Archiwizacja** – zachowujcie zdjęcia, zgody i protokoły z realizacji projektu. Pamiętajcie o tworzeniu kopii zapasowych, jeśli dokumenty są w formie elektronicznej.
9. **Wcześniejsza konsultacja** – jeśli macie wątpliwości, jesteśmy po to, by pomóc i doradzić.

✉ Masz pytania?

Napisz do nas: fne@gaz-system.pl

lub zadzwoń do koordynatorek programu w GAZ-SYSTEM:

Wioletta Sadowska

609 021 726

Iwona Kaszuba-Zajac

665 990 123

CHECKLISTY

Tu znajdziecie listę spraw, o których warto pamiętać przed organizacją ważnego wydarzenia np. na uroczystym otwarciu przestrzeni edukacyjnej lub ogrodu:

Przed wydarzeniem

- Przygotujcie scenariusz wydarzenia (co po kolei się dzieje, kto przemawia, w jakiej kolejności, kto pełni jaką funkcję).
- Krótka informacja prasowa i post zapowiadający wydarzenie.
- Sprawdzenie poprawności oznakowania w terenie, np. tablic, plakatów lub innych elementów.
- Lista obecności.
- Zgody wizerunkowe dla dorosłych (i dla opiekunów dzieci).
- Woda dla prelegentów, w miarę możliwości w naczyniach i opakowaniach wielorazowych.
- Osoba do kontaktu z mediami – najlepiej, jeśli będzie to ktoś inny niż konferansjer, by zapewnić dostępność tej osoby dla mediów.
- Fotograf – osoba wyznaczona do dbania o dokumentowanie wydarzenia.
- Plan „B” na różną pogodę.

Po wydarzeniu

- Zebranie 5–10 zdjęć do dokumentacji.
- Przygotowanie postu podsumowującego wydarzenie.
- Przygotowanie krótkiej notatki prasowej do mediów.
- Podziękowanie wszystkim zaangażowanym w organizację osobom.
- Zebranie na bieżąco refleksji, doświadczeń, pomysłów.
- Zebranie dokumentów księgowych i ich uporządkowanie.